

Василь Девдюк - різьбар з Гуцульщини

Серед розмаїття видів українського народного мистецтва вагоме місце займає різьба по дереву. Гуцульська різьба завжди викликала особливе зацікавлення з огляду на високоякісне мистецьке виконання, унікальні орнаментальні мотиви, оригінальні композиції. У нашому Музеї маємо гарну збірку гуцульської різьби відомих різьбарів 19-го і 20-го століть. Роботи цих різьбарів віддзеркалюють не тільки їхній неабиякий талант, але і вміння застосовувати нові методи та матеріали, дотримуючись і зберігаючи традиційні народні мистецькі закони та вимоги.

У нашій музейній збірці гуцульської різьби маємо один твір відомого різьбаря Василя Девдюка - різьблену обкладинку для книги, яка, правдоподібно, була виконана в 1920-тих роках. Василь Девдюк (1873-1951) народився в Старому Косові. Уже з ранніх років Василь був захоплений різьбою і самотужки різьбив різні предмети та фігурки. Закінчивши народну школу, у дванадцять років пі-

шов на науку різьбарства до найбільш відомого різьбаря Юрія Шкрібляка та його синів, а згодом на науку металевого лиття та металевої різьби до Дмитра Дутчака. У скорім часі виявилось, що роботи Василя перевищували якістю і мистецькою формою виробів його учителів. Уже 16-літнім хлопцем він бере участь у численних мистецько-промислових виставках, де за свої роботи нагороджений медалями, дістає визнання та отримує грошові нагороди. У Коломиї існувала господарсько-промислова школа, яка в 1904 році вирішила відіслати талановитого Василя до Відня - на дальші курси мистецьких промислів. Після повернення з Відня, Василь до 1918 року стає викладачем різьбарства у Вишницькій школі народного мистецтва. Після війни Василь відкриває приватну школу народного мистецтва у себе вдома, в Косові. Учні вивчали токарство, столярство, обробки металу і найголовніше - різьбу та інкрустацію по дереву та металу. Учні Девдюка зга-

дують його як строгого вчителя, який вимагав точності і досконаlosti в роботі. Коли критикував недосконалу роботу учня то казав: "На це люди дивитись не будуть. Треба робити добре, то буде слава і тобі - учневі, і мені - вчителю". Він залюбки повторяв свій підхід у навчанні: "Коли їм дам усе, що сам вмію, тоді нехай іде кожний своєю дорогою".

На початках своєї творчості Василь Девдюк наслідував роботи своїх учителів Шкрібляків і Дутчака. Але у кожному новому творі Девдюк по-стійно удосконалював способи декору, застосовував іновачії в орнаменталізації різьблених предметів. Він був з одним з перших, який у своїх роботах уживав різнокольорове дерево, металевий дротик та перламутр. Його роботи прикрашені інкрустацією, у якій, використовуючи традиційні мотиви, він вмів створювати різноманітні і своєрідні орнаментальні композиції. Цікавий зразок його різьби саме бачимо в книжковій обкладинці, яка знаходиться у нашій ко-

лекції. У цьому експонаті чітко вражає організація орнаменту, де використано кольорове дерево, металевий дротик та перламутр. Центральний мотив є найбільш складним, проте він добре гармонізується з бічними дрібнішими мотивами. Внутрішня дошка обкладинки містить підпис мистця, зовнішня дошка і хребет книги прикрашені сухою різьбою.

Деякі твори цього надзвичайно талановитого та оригінального різьбаря знаходяться в музеях у Львові, Івано-Франківську та Коломиї, але їх не багато. Велике число його робіт є у приватних колекціях поза Україною, і одна з них знаходиться у нашому музеї.

Любов Волинець

На світлинах: фото різьбленої книжкової обкладинки роботи Василя Девдюка, яка знаходиться в Українському Музеї у м. Стенфорд, КТ

